

Indien – demokratisk “tigerunge” på frammarsch

- Indien har blivit ett land med aktiv reformpolitik. Under de gångna fem åren åstadkom Indien en genomsnittlig BNP-tillväxt på nära 6 %.
- Ifjol skedde ett regeringsbyte i det stora landet med 1,1 miljarder människor. Kongresspartiet återtog makten med stöd av kommunisterna. Initialt var frågetecknen stora avseende den ekonomiska politikens framtida färdriktning. Gårdagens farhågor kom dock inte att besannas. Indiens reformpolitik fortsätter – om än relativt långsamt.
- Frammarschen upptäcks också alltmer av utländska företag, vilka ofta fokuserar på den synligt växande medelklassen. För länder med konkurrenskraftiga investeringsprodukter såsom Sverige och Tyskland torde Indien – generellt sett – erbjuda speciellt goda affärsmöjligheter. Satsningar på infrastruktur är prioriterade.
- Demokratiska spelregler och “rule of law” ger två tungt vägande positiva faktorer – faktorer som också bör beaktas vid en jämförelse med det särskilt snabbt växande Kina (se även vårt “Discussion Paper” med titeln “China versus India – Who will be the winner in the long run?”, maj 2005).
- I ett längre perspektiv har Indien realistiska möjligheter att kunna utvecklas till en ekonomisk stormakt – även därför att utländska företag av rena diversifieringsskäl gradvis kommer att se Indien som ett alternativ eller substitut till försäljningsmarknaden och leverantörlandet Kina.
- Även svenska företag håller på att aktivera sig på den potentiellt mycket stora indiska marknaden. Tålamod erfordras i de flesta sammanhang. På sikt torde också indisk verkstadsindustri vinna terräng hos globala inköpare. Serviceindustrin (främst IT) gör det redan idag.

Innehållsförteckning

A. Indien – statistiska nyckeltal	2
B. Från låg ”Hindu”-tillväxt till reformpolitik med ”tigerekonomiska” inslag	4
C. Den nya ekonomiska politiken – Indiens gradvisa anpassning till globaliseringens krav	6
D. Facit för den Nya Ekonomiska Politiken (NEP)	8
E. Positiva och negativa faktorer	14
F. Sverige och Indien – det kommersiella intresset stiger	16
G. God potential i ett längre perspektiv	16
H. FöreningsSparbankens jämförande enkät Kina/Indien	19

Indien sträcker sig – precis som Kina – över en hel kontinent med över 1,1 miljarder människor. Enbart landets enorma storlek innebär en starkt försvårande faktor vid framtagning av statistik.

Enligt indiska källor och internationella organisationer försöker dock de indiska myndigheterna att klara sina statistiska uppdrag så bra som möjligt, även om kvaliteten ofta kan lämna en del att önska i jämförelse med de etablerade OECD-länderna.

Det talas emellertid inte om medvetna statistiska manipulatio-
ner. Tvärtom, Indiens statistik bedöms även utomlands ha god
“emerging market”-kvalitet.

*Indiens statistiska
kvalitet är tillfreds-
ställande*

A. Indien – statistiska nyckeltal

1. *Befolkning: 1,1 miljarder*

- Varav andelen fattiga enligt indisk definition (%)	29
- Analfabeter (%)	39
- Stadsbefolkning (%)	28
- Årlig tillväxt i befolkningen (%)	1,6
- Årlig tillväxt i arbetskraften (%)	2

Källa: World Bank

2. *BNP*

- Per capita (USD)

<i>1995</i>	<i>1999</i>	<i>2003</i>	
380	440	540	(2880 mätt enligt PPP, köpkraft)

Källa: World Bank

- Fördelat på olika sektorer (2003, % av BNP)

Jordbruk	22,8
Industri	26,4
Tjänster	50,7

Källa: World Bank

- Efterfrågan i procent av BNP (2003)

Privat konsumtion	66,7
Offentlig konsumtion	11,3
Investeringar	23,0
Export	15,1
Import	16,1

Källa: World Bank

3. Viktigaste handelspartners (2004, %)

<i>Export</i>	<i>%</i>	<i>Import</i>	<i>%</i>
1 USA	17,3	1 Kina	7,9
2 Kina	9,9	2 USA	5,9
3 Förenade Arabemiraten	8,8	3 Schweiz	5,4
4 Singapore	4,7	4 Belgien	4,2
5 Storbritannien	4,5	5 Förenade Arabemiraten	4,1
6 Tyskland	3,4	6 Tyskland	3,6

Källa: Indiska handelsdepartementet

4. Viktigaste produkter i utrikeshandeln (varor)

<i>Export (2004, %)</i>		<i>Import (2004, %)</i>	
Verkstadsprodukter	19,2	Oljeprodukter	26,7
Textilier	18,8	Ädelstenar	9,5
Juveler	16,6	Kemikalier	5,2
Kemiska produkter	14,5	Elektronikprodukter	9,7
Jordbruksprodukter	11,7	Maskiner	6,1
		Metallvaror, skrot	4,8
		Transportutrustning	2,8

Källa: Indiska handelsdepartementet

5. Bytesbalans (% av BNP)

<i>1990</i>	<i>1999</i>	<i>2004</i>
-2,2	-1,0	1,4

6. Inflation (dec)

2000	3,5 %
2004	3,8 %

Reporänta (dec)

8,0 %
6,0 %

7. Offentligt budgetunderskott (% av BNP)

	<i>Centralt</i>	<i>Delstater</i>	<i>Totalt</i>
1999/2000	-5,4	-4,5	-9,9
2003/2004	-5,1	-4,6	-9,7

Källa: IMF

B. Från låg "Hindu"-tillväxt till reformpolitik med "tigerekonomiska" inslag

Indien blev självständigt år 1947. Det stora landet i Sydasiens lanserades under större delen av efterkrigstiden på nästan alla universitet i världen som ett studieexempel på ekonomisk politik av absolut sämsta slag. Faktum är att en sådan beskrivning knappast var en överdrift.

Fram till det ekonomiska systemskiftet år 1991 präglades Indien av planekonomi och inkompetent byråkrati med maktfullkomlighet – en utveckling som enligt många (indiska) experter började redan under landets förste premiärminister Nehrus ledning. Nehru eftersträvade en ekonomisk politik som syftade till självförsörjning och planekonomiska spelregler à la Sovjetunionen.

Mycket tillväxtfientligt hände under 1960-, 1970- och 1980-talen. Som reaktion på det brittiska kolonialstyret eftersträvades "self reliance" – en politik som skulle leda till ett ekonomiskt självständigt Indien. Nyckelindustrier och banker förstärktes. Höga tullar infördes, speciellt på mer lyxiga produkter.

Den ekonomiska politiken fram till 1980-talet gick helt snett

Så sent som 1985 uppgick tullsatsarna på exempelvis konsumtionsvaror till i genomsnitt 140 %; Indien drabbades då – oss veterligen – av den högsta tullbelastningen i världen. Samtidigt hade Indien Asiens lägsta importkvot (i relation till BNP). År 1980 klarade Indien endast ytterst blygsamma 0,4 % av världsexporten (2004: 0,7 %, vilket understryker att Indien har en bit kvar till att bli en "global player" av tyngd).

Följden av denna mycket centralstyrda, interventionistiska och byråkratiska politik blev givetvis otillräcklig konkurrens och undermålig produktkvalitet. Ineffektiva statsföretag subventionerades sanslöst, i hög grad på bekostnad av jordbruket och en vetlig regionalpolitik.

Ovanpå detta drabbades många produkter av priskontroll. Företag behövde till och med regeringens godkännande för att kunna säga upp personal (vilket inte är särskilt lätt idag heller). I princip rådde livstidsanställning. Utländska investerare skrämdes bort. "Raj" – den utländska (brittiska dominansen) – skulle sopas bort.

Dessa produktivitets- och tillväxthämmande faktorer framkallade ett fenomen som fram till början av 1980-talet ofta kallades "Hindu rate of growth". Med detta menades en trendmässig BNP-tillväxt kring då blott 3 ½ %, som hänfördes till det på central nivå under flera årtionden regerande Kongresspartiet.

"Hindu rate of growth" blev tyvärr ett negativt använt uttryck

Detta innebar uppemot 5 procents mindre tillväxt än vad mer marknadsorienterade asiatiska ekonomier klarade fram till mitten av 1980-talet, då en ytterst försiktig ekonomisk reformpolitik inleddes även i Indien. Det verkliga ekonomiska regimskiftet i New Delhi fick dock sin start först år 1991.

Sammanfattningsvis: I motsats till under lång tid tillväxtvänliga andra asiatiska länder satsade Indien under flera årtionden inte på exportframgångar utan på ineffektiv industrialisering för att täcka det inhemska behovet (i viss mån jämförbart med Argentina och dess fall).

Lätta reformer genomfördes visserligen – som nämnts – något före 1991 av Indira Gandhis son Rajiv, vilken efterträdde sin mördade mor som premiärminister år 1984. Rajiv Gandhi – för övrigt barnbarn till Jawarharlal Nehru – satsade exempelvis på vissa skattesänkningar, vilka enligt flertalet ekonomer hade lätt tillväxthöjande effekter. Något regelrätt ekonomisk-politiskt omtänkande var det dock inte frågan om. 1991 mördades också Rajiv Gandhi.

Åren 1990/91 kom att präglas av allt större ekonomiska problem. Indiens offentliga budgetunderskott överskred 10 % av BNP. Utlandsskulden uppnådde inte mindre än 70 miljarder USD; samtidigt hade valutareserven nästintill tömts. Gulfkriget stoppade de sedvanliga transfereringarna från de indiska gästarbetarna i regionen. Utlandet hade i stort sett helt tappat förtroende för Asiens – befolkningsmässigt – näst största land. Det gick till och med så långt att en del av guldreserven fick flygas som kreditsäkerhet till BIS i Basel, centralbankernas centralbank.

År 1991 kom det ekonomiska sammanbrottet

En ekonomisk-politisk krispolitik följde, som kan beskrivas som början till den s k *Nya Ekonomiska Politiken* (NEP). Denna beskrivs närmare i nästa avsnitt.

I viss mån kan man också tala om en *utrikespolitisk* förnyelse – särskilt förstärkt så sent som i år. Det är uppenbart att den nuvarande Singh-regeringen (Kongresspartiet) är intresserad av normala relationer till den historiska ärkefienden Pakistan.

Om en sådan utveckling verkligen kan åstadkommas på ett varaktigt sätt, skulle detta säkerligen innebära en minskad riskpremie för utländska investerare och således vara av påtaglig ekonomisk betydelse. Därför är det viktigt att fortsätta uppmärksamma försoningssträvandena mellan kärnvapenländerna Indien och Pakistan – även med tanke på att två av tre planerade nya gaspipelines skall dras genom Pakistan.

Kommer Indien och Pakistan att försonas varaktigt?

Kina är ett annat land som Indien varit i krig med efter sin självständighet. Även de sino-indiska förbindelserna håller på att förbättras. Indiska experter anser dock att detta närmande först och främst har konkreta kommersiella intressen, det vill säga att även

Indien vill delta mer aktivt i den pågående snabba kinesiska utvecklingen. Samtidigt vet kineserna att mycken software-kunskap kan hämtas från de duktiga indiska IT-experterna. Den fördjupade ekonomiska Kooperationen skall leda till en handelsvolym på 20 miljarder USD mellan de två länderna fram till 2008.

Det bör dock inte förbises att världens största demokrati – som Indien ofta kallas – också är i behov av en omfattande *inrikespolitisk* förnyelse med högre etisk ribba på såväl delstats- som central nivå i Delhi. “Public governance” måste bli en prioriterad fråga. Även den religiösa balansen är mycket viktig.

Indien behöver också en inrikespolitisk förnyelse ...

Detta är förvisso en lång väg till en i våra ögon tillfredsställande situation – men också en förutsättning för att dra rejäl nytta av en viktig komparativ fördel som Indien har jämfört med Kina: ett demokratiskt system (vilket emellertid på sikt skulle kunna förfinas en hel del).

... i syfte att till fullo dra fördel av sin status som världens största demokrati

C. Den nya ekonomiska politiken – Indiens gradvisa anpassning till globaliseringens krav

Starten på den långtgående omdaningsprocessen i den nya ekonomiska politiken (NEP) kom således i början av 1990-talet som resultat av den svåra ekonomiska krisen. Efter dåvarande nyval kom Kongresspartiet inom sex veckor (!) fram till ett nytt ekonomisk-politiskt paket, som bl a innehöll en mer ansvarsfull budgetpolitik, förbättringar av skattesystemet, lägre tullar, lättnader för utländska investerare och en del privatiseringar. Dessutom tilläts ett kraftigt rupiefall för att hitta en mer jämviktsliknande situation för den indiska valutan. Förvånansvärt mycket nytt hände då i den akuta krissituationen.

Det står därför utom allt tvivel att NEP sedan 1991 tagit Indien vidare i den globala konkurrensen. Men med hur mycket? Vi vill i denna analys avstå från utförliga jämförelser med Kina (vilket vi gör i tidigare nämnda Discussion Paper). Istället undersöks NEP:s egen anpassning till globaliseringen och statistiska särdrag för tiden före och framför allt efter 1991.

År 1991 inledde Kongresspartiet således det största liberaliseringsprogrammet i Indiens historia. Mellan 1991 och 1996 steg Indiens BNP med i genomsnitt rätt tigeraktiga 5,8 %, vilket var något som ett trendmässigt officiellt mål. Ändå klarade Kongresspartiet inte av att vinna 1996 års val. Under åren 1996-1998 blev det en koalition mellan en rad små folkliga och regionala partier.

Den nya ekonomiska politiken har lett Indien in på globaliseringens spår

Våren 1999 – då det hinduistisk/nationalistiska partiet BJP (Bharatiya Janata Party) ledde regeringen efter ytterligare ett nyval 1998 – skrev vi i FöreningsSparbanken Analys (den 8 april):

“BJP-regeringens start lämnade mycket att önska. Starkt nationalistiska drag och slagord gav ett negativt intryck på utländska investerare, speciellt olika former av “köp-indiskt”-kampanjer (“swadeshi”). Den första budgeten fick ett påtagligt negativt mottagande ... Tveksam reformpolitik torde dominera Indien inom överskådlig tid.”

Med facit i hand kan konstateras att BJP-regeringens ekonomiska politik fram till 2004 visserligen kännetecknades av en tveksam reformpolitik – ett omdöme som inte minst flertalet utländska intressenter kommit fram till. Kanske åstadkom BJP-regeringen ändock några fler positiva ekonomisk-politiska insatser än vad vi förutsåg för sex år sedan, inte minst på det psykologiska planet. “Swadeshi”-spöket gjorde mindre skada än vad våra tidiga tolkningar initialt givit uttryck för.

Speciellt spännande blev parlamentsvalet våren 2004. Något överraskande vann Kongresspartiet med Sonia Gandhi – Rajiv Gandhis änka – i spetsen. Regerande BJP-premiärministern Vajpayee hade inte nått fram till de fattigaste regionerna och människorna. Cirka två tredjedelar eller närmare 700 miljoner människor bor alltså på landet. Jordbruket har en andel i Indiens BNP på omkring en femtedel och drygt 60 % av den totala sysselsättningen – och är således trots vissa framsteg inte särskilt produktivt (vilket i Indien ofta inte ses som ett större problem).

260-325 miljoner indier underskrider fortfarande fattigdomsgränsen, beroende på källan. Den asiatiska utvecklingsbanken ADB till exempel laborerar med cirka 260 miljoner mycket fattiga indier. BNP/capita bedöms ligga kring 540 USD/år, vilket ungefärligen utgör hälften av Kinas (köpkraftsanpassat: 2880 USD; Kina: 4980 USD). Å andra sidan noteras närmare 20 miljoner akademiker; omkring 16 miljoner av dem är ingenjörer.

Dessa siffror gör det förståeligt att nuvarande regering vill ge högsta realistiska prioritet åt bekämpningen av fattigdomen. Men det bör – sägs det – ske i linje med den inslagna reformpolitiska vägen.

Trots sin valseger i fjol ville dock Sonia Gandhi inte bli premiärminister och satsade istället på Manmohan Singh, välrenommerad finansminister från den första NEP-tiden i början av 1990-talet och ofta betraktad som mannen bakom den indiska omdaningsprocessen. Även om detta epitet kanske inte bör övertolkas med tanke på det omfattande återstående stora reformbehovet, kan det inte sopas under mattan att Singh i början av förra årtiondet bl a började reformera skattesystemet och genomförde viktiga avregleringar.

Nästan 700 miljoner indier bor fortfarande på landet ...

... och uppemot 300 miljoner underskrider fortfarande fattigdomsgränsen ...

... men det finns också 16 miljoner ingenjörer

Genom att Singh utsågs till regeringschef stillades snart oron över att Kongresspartiet 2004 blev beroende av kommunisternas stöd. Börsen steg på Singhs utnämningdag med 8 % efter ett rekordhög 11-procentigt fall direkt efter valet.

Indien har idag en respekterad premiärminister

D. Facit för den Nya Ekonomiska Politiken (NEP)

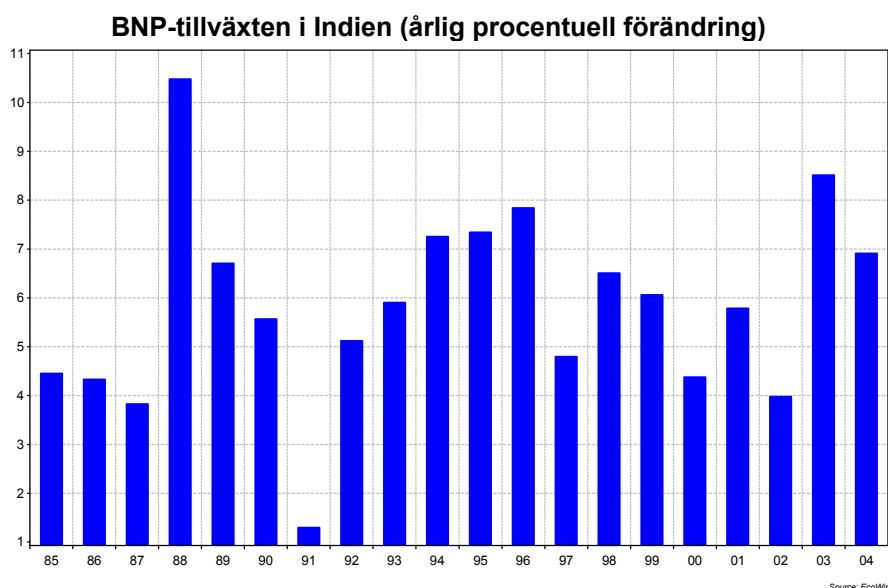
Vid analyser av “emerging markets” är det alltid av största vikt att skilja mellan makro- och mikroekonomiska faktorer för tillväxt. Makroekonomisk balans är visserligen synnerligen viktig, speciellt för att få eller bevara utlandets förtroende. Samtidigt kan mikroekonomins inklusive institutionernas betydelse för den långsiktiga tillväxten inte tillräckligt understrykas.

Indien är inte de snabba reformernas land, vilket i hög grad har med maktfördelningen mellan centralregeringen och delstaterna att göra. De 29 delstaterna har långtgående egna befogenheter – en reformbromskloss som påminner något om det föga reformsnabba Tyskland. Reformerna omöjliggörs dock inte heller av detta fenomen; både Indien och Tyskland är fortfarande inne på en mångårig reformprocess. Det gäller m a o att följa upp de fortsatta reformansträngningarna. Man talar i Indien ofta om reformkursens riktning och stabilitet – och mindre om dess hastighet.

Indien är inte de snabba reformernas land ...

1. Indiens makroekonomiska facit sedan 1991

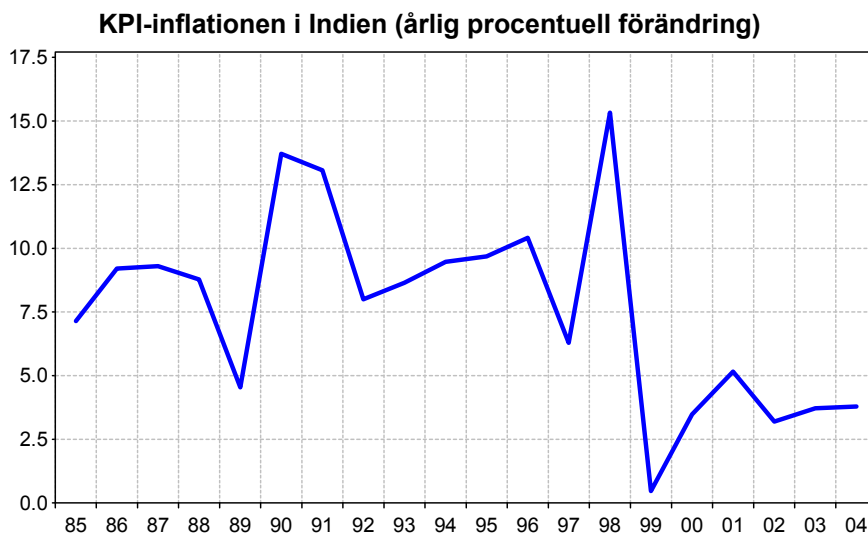
Indien uppnådde under det gångna årtiondet en genomsnittlig *BNP-tillväxt* på nära 6 %. Inte som Kinas 9 ¼-procentiga tillväxt precis – men klart mer än vad som tidigare kallades “Hindu rate of growth”.

Det är uppenbart att Indien kommit in på en trendmässigt gynnsammare tillväxtbana. Samtidigt bör dock uppmärksammas att Indiens årliga BNP alltjämt i märkbar grad kan påverkas av monsonsäsongen. Detta eftersom lantbruket fortfarande utgör omkring en femtedel av Indiens BNP. BNP-resultatets beroende av jordbruket har dock minskat med servicesektorns frammarsch.

Enligt preliminära uppgifter steg Indiens BNP under budgetåret 2004/2005 med 6 ½-7 % – innehållande en stark tillväxt inom tjänstesektorn och industrin men svag inom i jordbruket. Jordbrukspolitikens genomförande ligger för övrigt i delstaternas händer. Mycket vore vunnet om distributionen av jordbruksproduktionen kunde skötas mer effektivt.

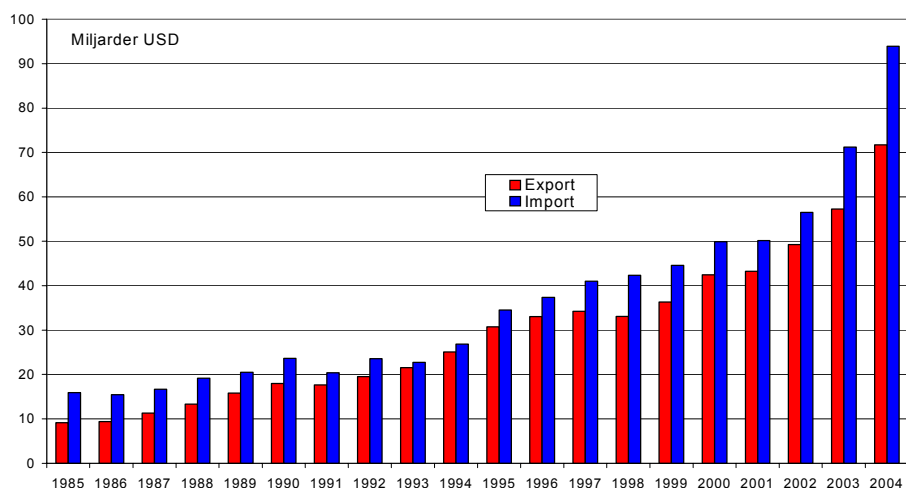
Inflationsnedgången är påtaglig. En sådan utveckling är ett viktigt led i försöket att förbättra inkomstfördelningen.

Source: EcoWin

Öppnandet av gränserna för *utrikeshandeln* har inneburit ett väsentligt bidrag till den nyfödda tillväxtdynamiken. Jämfört med Kina halkar dock Indien fortfarande tydligt efter. År 2004 exporterade Indien för 72 miljarder USD och importerade för 94 miljarder USD. Enbart hittills under 2000-talet fördubblades importen – ett analytiskt ofta försummat inslag. (Kinas export 2004: 593 mdr USD; import 2004: 561 mdr USD).

Indiens totala export och import, miljarder USD

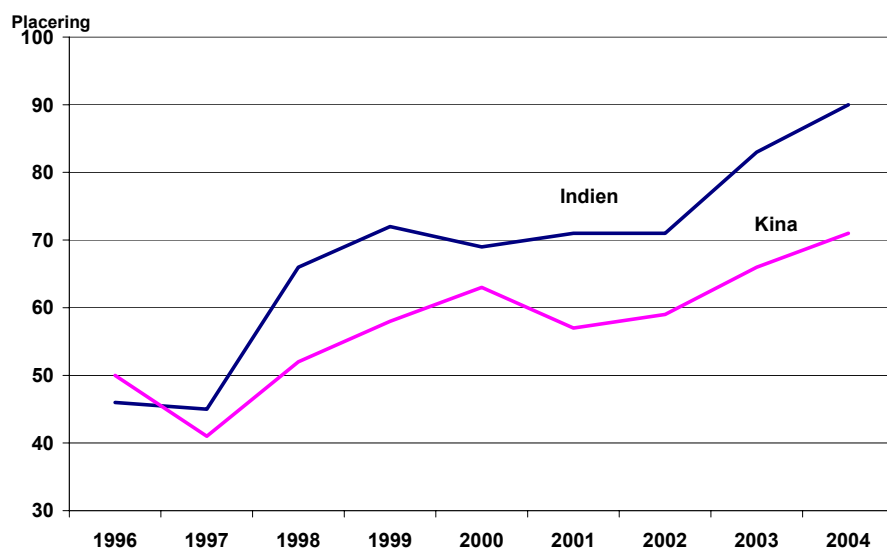

2. Indiens mikroekonomiska facit sedan 1991

Både världsberömda ekonomer såsom Douglass North och praktiker i företag betonar med enfaset betydelsen av *institutionella (mikroekonomiska)* faktorer för tillväxten. Institutioner är inte enbart "offentliga byggnader man går till" utan också traditioner och förhållanden av olika slag. Korruptionen utgör ett sådant exempel.

Korruption är alltid svår att mäta. En viss fingervisning fås dock exempelvis av ett korruptionsindex, som årligen tas fram av anti-korruptionsinstitutet Transparency International (TI).

Korruptionsindex – placering 1995-2004

Källa: Transparency International.
Det bör observeras att antalet undersökta länder kontinuerligt stiger.

Som synes har Indien mycket kvar att åstadkomma vad gäller bekämpningen av *korruptionen*. Den offentliga *byråkratin* verkar inte heller ha reducerats i nämnvärd grad. Lätta framsteg har dock åstadkommit tack vare vissa administrativa förenklingar och avregleringar.

Korruptionen är fortfarande ett problem ...

Arbetsmarknaden har blivit en aning mindre stelbent – men mycket förändringsarbete återstår. Fortfarande är det dock ytterst krångligt att genomföra uppsägningar av personal. Det gäller inom både den offentliga och den privata sektorn.

... och arbetsmarknaden för krånglig

Noteras bör också att den indiska *utbildningsnivån* ännu icke kunnat lyftas på bredare front. Detta är en viss komparativ nackdel jämfört med exempelvis Kina. Förbättringarna på den mer elementära utbildningssidan ter sig alltså blygsamma trots förstärkta ansträngningar på landsorten. Analfabetism ligger fortfarande på närmare 40 %.

Däremot har utbildningen på elitnivå avancerat på senare år; man ser också allt fler indiska studenter vid utländska universitet.

Den breda utbildningen avancerar för långsamt – medan elitens utbildningsnivå måste betecknas som relativt god

Ett viktigt framsteg är vidare den numera relativt långtgångna *liberaliseringen av industrisektorn*, framför allt på licens- och konkurrenssidan; något som inte uppmärksammats så mycket utanför berörda expertkretsar, kanske delvis beroende på Kinas hittills extremt dominerande ”verkstadsroll” på den asiatiska kontinenten (exklusive Japan och Korea) och delvis på Indiens reglerade arbetsmarknader.

Totalt sett bör inte negligeras att Indien försöker att förbättra verkstadsindustrins konkurrenskraft. Statistiska bevis härpå saknas dock fortfarande. Likväl vore det fel att se Indien enbart som en marknad för outsourcing/offshoring av tjänster. Inte minst av riskdiversifieringsskäl i relation till Kina kommer Indien framöver att vinna terräng hos utländska inköpare av verkstadsprodukter – och framför allt kommer servicesektorn inte att kunna ge tillräckligt många nya jobb. I vilken takt framryckningen kommer att ske, beror däremot i hög grad på Indiens eget tempo i det institutionella förändringsarbetet. Det handlar säkert om ett längre perspektiv. I Indien vet man dock att servicesektorn ensam inte kan erbjuda tillräckligt många nya jobb.

Indien kommer också att satsa på verkstadsindustrin ...

... eftersom servicesektorn inte kan ge tillräckligt många nya jobb

3. Indiens statsfinansiella facit sedan 1991

Indien har länge kännetecknats av balanserade statsfinanser. En negativ vändpunkt kom dock på 1980-talet, inte minst på grund av den ständiga strävan att hålla förlustbringande statsföretag under armarna. Under krisåret 1991 uppgick det totala offentliga budget-

underskottet (inklusive delstaternas) till inte mindre 11 %; samtidigt hade upplåningen utomlands uppnått betydande höjder.

15 år senare noteras fortfarande inte några nämnvärda framsteg i de offentliga finanserna. Det totala offentliga underskottet låg för ett år sedan kvar på cirka 9 ½ % av BNP (cirka 5 % för centralstatens och 4 ½ % för delstaternas minus); under budgetåret 2004/2005 lär det dock enligt vissa uppskattningar ha blivit en viss förbättring till omkring 8 % av BNP (vilket man i Indien be-tecknar som relativt acceptabelt).

Även ett 8-procentigt underskott i de offentliga finanserna för-svårar enligt vår tolkning ännu större satsningar på en icke håll-bar tillväxtbörda. Det saknas därför pengar till många viktiga tillväxtpåverkande områden såsom ytterligare förbättrad (ge-nomsnittlig) utbildning, folkhälsa och infrastruktur.

*De offentliga
finanserna är
fortfarande
svaga*

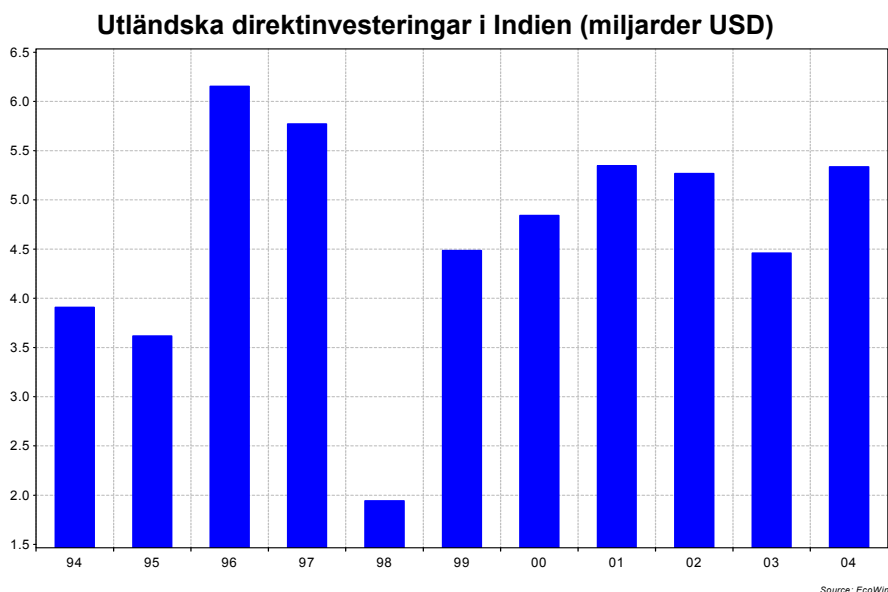
På sikt finns inga alternativ till mer konkurrens, bantade subventioner, effektivisering av den offentliga sektorn och avtagande korruption för att uppnå fundamentalt bättre offentliga finanser.

4. Indiens handelsrelationer med utlandet sedan 1991

Helt klart är att dagens Indien ter sig betydligt öppnare mot om-världen än vad som föreföll möjligt för 15 år sedan. De genom-snittliga indiska tullsatserna har nedbringats märkbart. De årliga export- och importtalen har ökat avsevärt – men ligger fortfan-dede mycket efter Kinas.

På FDI-sidan ser det inte annorlunda ut (under 2004 mindre än en tiondel av Kinas). I Indien anser man dock att det är värt att nämna att konsultföretaget Kearneys “FDI confidence index” placerade Indien som nummer tre bland världens mest attraktiva investeringsländer under 2004. Egentligen är det dock flera års faktiska siffror som talar det mest entydiga språket.

*Indiens attraktivitet
som investeringsland
tilltar*

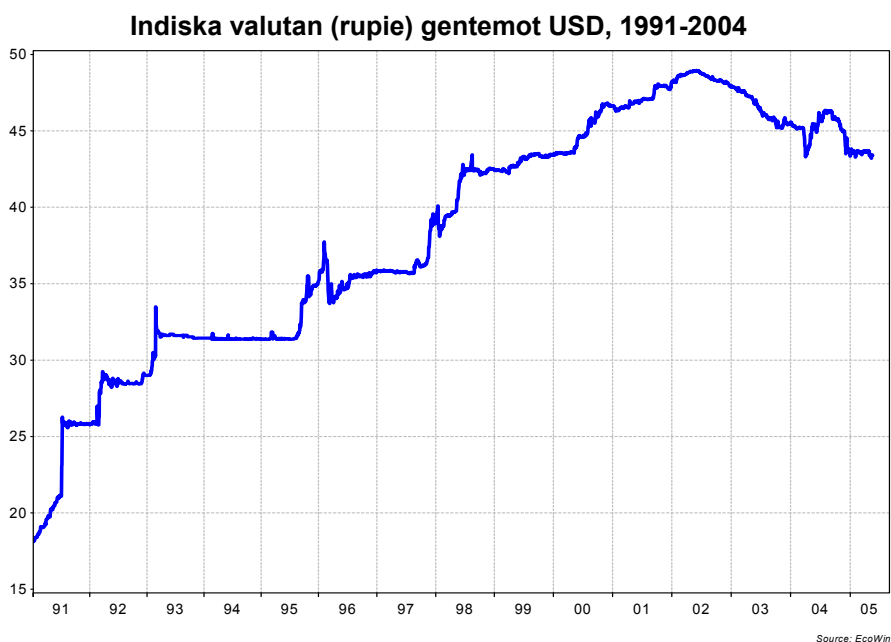

Ett flertal faktorer pekar således på en stor potentiell indisk utrikeshandel på längre sikt – en potential som kan frigöras vid fortsatt varaktig reformpolitik, inklusive en attraktiv miljö för utländska investerare. En sådan utveckling är också nödvändig för att ge den sedan början av 1990-talet förbättrade bytesbalansen fundamental stadga.

5. Indiens finansmarknadsfacit sedan 1991

Tre väsentliga framsteg på finansmarknadssidan sedan början av 1990-talet ter sig speciellt anmärkningsvärda.

För det *första* har Indien numera en mer realistisk valutapolitik – med en inriktning, som skulle kunna kallas “managed floating”.

För det *andra* har en kvalitativ förbättring av bankernas kreditstockar åstadkommit jämfört med läget för 10-15 år sedan; då noterades dåliga lån kring 13-14 % av den totala utlåningen – en siffra som numera beräknas en bit under 5 %.

För det *tredje* har bankmarknaden – vilken förstatligades år 1969 med åtföljande kommersiell tvångströja – liberaliserats en hel del på senare år. Nya aktörer och instrument har kommit in i bilden. Prissättningen sker numera på marknadsmässiga villkor. Tidigare kvantitativa restriktioner har lättats eller försvunnit.

*Bankernas situation
har förbättrats*

Dessutom kommer indiska banker att öppnas mer för utländska investerare; fram till 2009 skall utländska intressen kunna ta över upp till 74 % av en indisk bank. Fram till dess tillåts utländskt majoritetsägande dock endast i de svagare bankerna. Fler förbättringar av det finansiella systemet är fortfarande nödvändiga.

Vissa framsteg har också skett avseende utländska portföljinvesteringar i Indien, med gradvis höjda procentgränser även för försäkringsbolag. Liberalisering skedde också för utländska investerare i indiska statspapper.

Trots att Indien lättat en del på förutsättningarna för kapitalinflöden från utlandet, är detta stora land – enligt Yale-professorn T.N. Srinivasan – fortfarande “not a favorite destination for foreign capital”. Visst handlar det om en lång resa – men den har påbörjats. En vändning torde således ha inletts.

E. Positiva och negativa faktorer

Indiens ekonomi har många ansikten. Det finns idag knappast någon insatt internationell ekonom, som inte beskriver den indiska ekonomins strukturer i slutet på 1980-talet som fasansfulla, även om smärre ekonomiska reformer hade vidtagits redan då.

Trots att oerhört mycket reformarbete kvarstår, bör de ekonomisk-politiska förbättringarna under de gångna 15 åren inte underskattas. De har medfört att Indien blivit ett land som attraherar offshoring/outsourcing av produktion och tjänster.

*Reformerna under de
gångna 15 åren bör ej
underskattas ...*

Nedan görs ett försök att i korthet utkristallisera några positiva respektive negativa faktorer för den ekonomiska utvecklingen. I en sådan analys bör det emellertid inte enbart handla om nivåer utan också om förändringar i grad och snabbhet.

Avseende snabbheten, är svaret rätt enkelt. I stort sett ingenting förändras snabbt i Indien. Vi föredrar i nedanstående uppställning att också skapa en kolumn med endast trenden eller riktningen som utgångspunkt (d v s nivån kan fortfarande vara helt otillräcklig – men utvecklingen rör sig åt rätt håll).

*... inget förändras
snabbt i Indien*

Indiens ekonomi – positiva och negativa faktor

Positiva faktorer

- Demokrati
- “Rule of law”
- Pressfrihet
- Påtagliga tillväxtreserver
- Stabilt banksystem
- En relativt flexibel valutakurs
- Stor och växande medelklass
- Många medelstora företag jämte de välkända stora
- Avancerad ingenjörskunskap och IT-kunskap
- Användbar statistik

Negativa faktorer

- Svag “public governance”
- Byråkrati och korruption
- Otillräcklig infrastruktur
- Svag produktivitet
- Inflexibel arbetsmarknad
- Många kvarvarande ineffektiva statsföretag
- Jordbruk med svag produktivitet
- Stora regionala obalanser
- Ojämn utbildningsstandard
- Hög fattigdomskvot och analfebetism
- Komplicerat skattesystem
- Otillräcklig hälso- och sjukvård
- Olösta energiproblem
- Stora underskott på miljösidan

Faktorer med stort förbättringsbehov – men med trend åt rätt håll

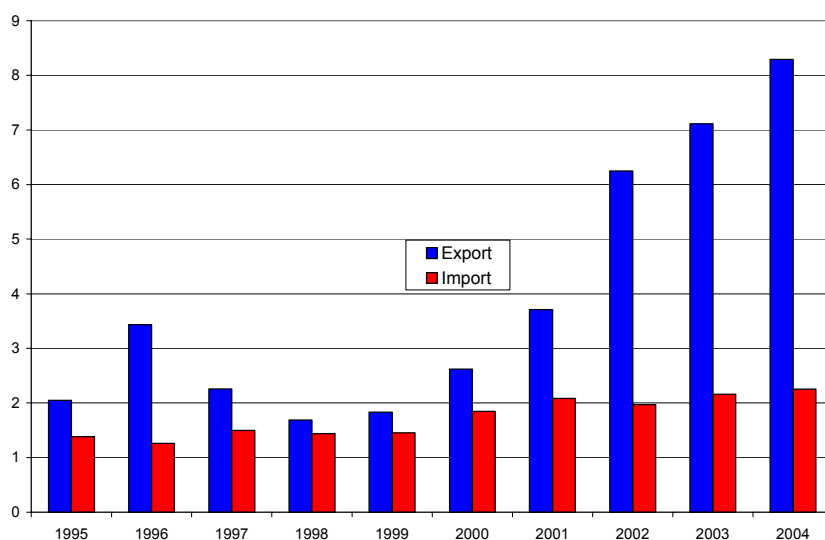
- Konkurrens
- Privatiseringspolitik
- Infrastruktur
- Klimat för utlandsinvesteringar
- Statsfinanser
- Skattesystem
- Finansmarknad
- Tullar

Källa: FöreningsSparbankens Ekonomiska sekretariat

F. Sverige och Indien – det kommersiella intresset stiger

Sveriges varuhandel med Indien ter sig fortfarande relativt blygsam och uppnår inte alls samma dimensioner som vår export och import med exempelvis Kina och Polen. Det är dock viktigt att inta ha ett alltför historiskt synsätt i detta sammanhang. Det är viktigare att fokusera på trend och dynamik.

Sveriges export och import av varor med Indien (miljarder kronor)

Som synes har de svensk-indiska affärsrelationerna ökat en hel del på senare år. Tyngdpunkten ligger dock på svensk export till Indien. Dessvärre finns ingen användbar statistik på tjänstesidan, framför allt inte avseende svensk tjänsteimport från Indien.

De svensk-indiska affärsrelationerna ökar

G. God potential i ett längre perspektiv

Indien har sedan början av 1990-talet av allt döma hamnat på en gynnsammare underliggande ("underlying") tillväxtbana – men främst jämfört med den egna utvecklingen under tidigare årtionden. Andra "emerging markets" lyckades sätta bättre fart på ekonomin.

Den genomsnittliga BNP-tillväxten under åren 1991-1996 uppgick till 5,8 % och under 1997-2004 till 5,9 %. Det är givetvis fortfarande mindre än vad Indien borde åstadkomma. (Vissa år kommer också – som sagt – monsunperioden in i bilden som tillväxtdämpande faktor).

Å andra sidan får inte förbises att den indiska reformprocessen fortfarande är relativt ung; Kina började 1978 och då mycket långsamt. Dessutom är förankringsprocesser i det federala Indien ofta rätt komplicerade. Ett sådant system utesluter dock inte varaktiga framsteg.

Den indiska reformprocessen är mycket yngre än den kinesiska

Indiens målsättning bör vara en åtminstone 8-procentig BNP-tillväxt – en ökningstakt som redan nåtts periodvis på senare år. För att klara en sådan utveckling som genomsnitt under en längre tid, erfordras emellertid fler märkbara avregleringar, mer konkurrens och respektabla produktivitetsoökningar – faktorer som per definition hänger ihop. Breda utbildningssatsningar, förbättrad folkhälsa och infrastruktur självfallet icke att förglömma.

Speciellt avgörande för ett land som Indien är ett rejält produktivitetstilllyft. All vetenskaplig forskning visar att "emerging markets" med låg produktivitetstillväxt fastnar i en svag BNP per capita-utveckling och därmed fattigdomsfällan.

Mycket åt rätt håll har inletts i Indien sedan 1991, inte minst för att förbättra investeringsklimatet. Investeringskvoten ligger för närvarande på 23 %. Betydligt mer måste göras för att öka investeringskvoten, för att åstadkomma det efterlängtade produktivitetssprånget och således en stabil "tigmässig" tillväxt.

Dessa resonemang kan ges matematisk karaktär. Indiska ekonomer talar om en genomsnittlig $3\frac{1}{2}$ - $3\frac{3}{4}$ -procentig produktivitetsoökning under det gångna årtiondet. Dessutom visar statistiken att sysselsättningsökningen på senare år legat på cirka 2 %. Det innebär i klartext att Indien framöver måste öka sin produktivitet med hela 6 % per år för att klara den nödvändiga 8-procentiga BNP-tillväxten, vilket förvisso inte är något lätt företag – framför allt inte med tanke på dagens svaga produktivitetsoökningar.

Indien borde årligen klara en 6-procentig produktivitetsoökning

Å andra sidan är detta långtifrån omöjligt. 8 % i tillväxt är också ett viktigt riktmärke för att – trots vissa framsteg – bekämpa fattigdomen mer effektivt. Indien har alltså en stor potential för att förbättra investeringsklimatet; både för inhemska och för utländska företag – delvis via exempelvis skatteförbättringar, fortsatta FDI-lättnader och humankapitalsatsningar. IT-sektorns positiva utveckling kan mycket väl fungera som ett föredöme i detta sammanhang. Indien är tvunget att få fram en globalt konkurrenskraftig verkstadsindustri.

Indien kan på sikt bli en ekonomisk stormakt. En mer synlig reduktion av fattigdomen via hög tillväxt blir dock inte lätt att uppnå. Det kräver uthållighet och politisk/social reformkraft under många år framöver – och naturligtvis utrikespolitiskt lugn.

Samtidigt är det viktigt att Indienanalytiker inte ständigt gör jämförelser med Kina, även om sådana kan vara intressanta från tid till annan. Indiens demokratiska lobby- och förankringsprocesser tar mycket längre tid än Kinas mestadels planekonomiska styrning. Men då är de demokratiskt väl underbyggda.

Det vore fel att ständigt jämföra Indien med Kina

Kina är – trots dagens försprång – ingen given långsiktig vinnare. Även Kina har stora utmaningar framför sig, inte minst om man en dag vill etablera ett (relativt) demokratiskt samhälle.

Indien har nu högst sannolikt kommit till ett kapitel i sin ekonomiska historiebok med rubriken “no way of return”. Eller med andra ord: Vilket alternativ finns framöver till dagens ekonomisk-politiska färdriktning?

Indien har nu kommit till ”no way of return”

Regeringens aktuella budget ger säkerligen inga indikationer på avbräck i tillväxtpolitiken. Fler planerade satsningar på infrastruktur, effektivare kapitalmarknader, bankplatsen Bombay (Mumbai) och ytterligare tullsänkningar framstår som positiva inslag.

Ännu fler tillväxtvänliga åtgärder behövs dock framöver. Det gäller med andra ord att undvika en utveckling, som Srinivasan betecknar som “revised Hindu rate of growth” – det vill säga en framtida utveckling av Indiens potentiella tillväxt kring otillräckliga 5-5 ½ % (som den bedöms vara idag). Dagens politiska ledning ser denna verklighet. Man vet att Indien bör eftersträva en BNP-tillväxt kring 8 %. Indien behöver en dylik potentiell tillväxt.

Hubert Fromlet

Swedbank's Panel on the outlook for India and China

It certainly must be seen as a very difficult task to make GDP projections for as much as 10-20 years ahead. For this reason, we prefer to introduce a survey in this paper with economists having an understanding for both India and China. Around 25 experts participated in Swedbank's study which was made in May 2005 with the following results:

a) Rank – if possible – the five most important competitive advantages of India / China?

India

- (Partially) good human capital formation and technical skills
- Democracy / rule of law
- Good skills in English
- Low (wage) costs
- Good IT and service skills

China

- Labor costs
- Size of the country / market / production
- Ambitious and hard-working labor force
- Geographical location
- Improved infrastructure

Comment:

The survey characterizes the advantages of India and China in a way one could expect. The only somewhat surprising point is that China's infrastructural improvements already have received broad international recognition.

b) Mention – and rank if possible – the five biggest impediments to future growth in India / China?

India

- Poverty / regional disparities
- Bureaucracy
- Insufficient infrastructure
- Political conflict potential, domestically and externally
- Corruption

China

- Poor big banks – high bad loan (NPL) level
- Corruption
- Insufficient protection of property rights
- Regional income disparities
- Poor corporate governance

Comment:

The Indian and Chinese impediments to more growth do not vary much in their basic nature. India's even poorer situation and China's institutional shortcoming are, however, specific characteristics of this Q&A part.

- c) What are – in your opinion – the five biggest medium / long term risks for foreign companies doing business with India / China?

India

- External och / or domestic political conflict
- Too slow speed of reforms
- Remaining insufficient infrastructure
- Corruption
- Still too high hurdles for FDI

China

- The bad loan problem (NPL) of the banks
- An inappropriate exchange rate policy
- Potential domestic political problems
- Poor property right protection
- Corruption

Comment:

It is obvious that political and microeconomic factors dominate in the risk analysis of our panel. Political risks and remaining high corruption concern both countries.

- d) Which strategy would prefer when considering India and China commercially?

- Concentrating mainly on India: 5 %
- Concentrating mainly on China: 5 %
- Concentrating on both: 90 %

Comment:

The answer on this question is obvious. India and China should – from a general corporate point of view – not rule out each other. This position should be appropriate even if individual companies may have other priorities.

e) Applying a long-term perspective, do you think that

- India can catch up with China: 35 %
- India can leave China behind: 16 %
- India will stay behind China: 49 %

Comment:

It should not be seen as a surprise that our panel sees China being somewhat clearer in front of India even in a longer perspective since China at this point clearly has the lead. However, this survey also reflects an interesting degree of confidence in the future of India; half of the participants gives India a chance to – at least – catch up with mainland China. India's international reputation may be more favorable than mostly anticipated.

Ekonomiska sekretariatet

105 34 Stockholm, tel 08-5859 1031

ek.sekr@foreningssparbanken.se

www.foreningssparbanken.se

Ansvärlig utgivare

Hubert Fromlet, 08-5859 1031.

Cecilia Hermansson, 08-5859 1588

Jörgen Kennemar, 08-5859 1478

ISSN 1103-4897

FöreningSparbanken Analys ges ut som en service till våra kunder. Vi tror oss ha använt tillförlitliga källor och bearbetningsrutiner vid utarbetandet av analyser, som redovisas i publikationen. Vi kan dock inte garantera analysernas riktighet eller fullständighet och kan inte ansvara för eventuell felaktighet eller brist i grundmaterialet eller bearbetningen därav. Läsarna uppmanas att basera eventuella (investerings-) beslut även på annat underlag. Varken FöreningSparbanken eller dess anställda eller andra medarbetare skall kunna göras ansvariga för förlust eller skada, direkt eller indirekt, på grund av eventuella fel eller brister som redovisas i FöreningSparbanken Analys.

